

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

De vberibus, & ventre Virginis. Sectio XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

ornamenta benedictionis, & gratiarum actionis benedicendo, & gratias agendo Deo, quod sic fecit tibi, ita ut non sit locus, ubi vox laudis huius non audiat, quatenus nomen celebrans iugiter te ambiat, & quodammodo de collo tuo dependeat.

V. Sexto, Possumus etiam iuxta traditam illam colli expositionem, qua ex Origene diximus significari obedientiam, per murenulas intelligere præmia, & ornamenta, quæ obedientiæ promittuntur: pendent quippe ex obedientis collo in cælo ornamenta gloriosissima, & pulcherrima. Par enim est, ut collum illud, quod iugum Domini portauit, tandem ablato iugo multis ornamentis decoretur. Vnde Paulus ad Hebr. 5. *Factus est, inquit, scilicet per passionem & glorificationem suam, omnibus sibi obtemperantibus causa salutis æternæ:* & Cant. 4. postquam ter dictum fuerat, *Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni,* subiungitur: *Coronaberis:* quia videlicet illi coronantur, qui voci sponsi vocantis obediunt: quamquam & per vocem illam, *veni,* tertio repetitam tria religionis vota possumus accipere, per quæ ad Deum præcipue accedimus, & propter quæ iustorum animæ tãquam Dei sponsæ coronantur. Atque ad hanc murenularum de obedientiæ præmio expositionem pertinet illa D. Bernardi sententia serm. 41. in Can. cum per murenulas non colli, sed aurium ornamenta accipienda esse existimat, docens tum murenulas, siue inaures dari sponsæ in hac vita, eum illi ornamenta aurium, hoc est, variaz dantur diuinarum rerum cognitiones, ac similitudines supernæ patriæ statum adumbrantes, *Quæ ad aures, inquit, fidei pertinent, & interim eam, dum sponsa non fruitur, consolantur, ut per auditum obedientiam ad gloriam perueniat visionis.* Quam pulchras igitur murenulas Deum Virgini dedisse existimandum est, quæ vique adeo obediens fuit, ut (quod affirmat Gerson. tract. super Magnificat.) stans iuxta crucem altissimum habuerit actum obedientiæ offerens ipsa filium suum Patri, & conformans se etiã in illa filij sui morte acerbissima cum diuina voluntate. Plane in die eius Assumptionis dictum est ei: *Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni, coronaberis: murenulas aureas faciemus tibi, vermiculatas argento.* In cuius rei figurâ Rebecca sponsæ Isaac datae sunt inaures aureæ, & armillæ. Gen. 24. quia nimirum Virgini, & cuilibet sanctæ animæ, quæ & aures Deo per obedientiam, & manus per opera præbet, dantur inaures ad cultum aurium, & armillæ ad brachiorum ornamentum.

De vberibus, & ventre Virginis.

SECTIO XII.

I. DE sponsæ vberibus ita legimus Cant. 4. *Duo vbera tua sicut duo hinnuli caprea gemelli, qui pascuntur in lilijs:* & iterum: *Pulchriora sunt vbera tua vino, & odor unguentorum tuorum super omnia aromata:* & cap. 7. *Dixi: Ascendam in palmam, & apprehendam fructum eius, & erunt vbera tua sicut botri vineæ, & odor oris tui sicut malorum.* Qui hæc sponsæ vbera ad Ecclesiam referunt, partim duo testamenta, partim omnes in vniuersum prædicatores interpretantur, qui variis nominibus eo libro Cant. dicantur: appellanturque Ecclesiæ oculi, quia occulta mysteria perspiciunt: dentes, quia doctrinæ cibos terunt, comminuantque fidelibus: collum, quia flatum vitalem Ecclesiæ ministrant: denique vbera, quia paruulis in Christo lac doctrinæ salutaris instillant. Duo autem dicuntur, quia duplex doctrinæ lac continent, vnum de astruptione fidei, alterum de compositione morum: pertinet enim ad concionatoris officium & fidem astruere, & ad bonos mores incitare. Comparantur hinnulis capreae propter perspicacitatem aspectus quoad intellectum:

Etum, propter hilaritatem quoad effectum: propter velocitatem quoad executionem operum etiam arduorum, atque difficilium. Denique pascuntur in liliis, id est, in floridis scripturarum campis, donec aspiret dies, & inclinentur umbra, id est, dum vita huius temporis perdurauerit. Verum omnia Ecclesia, de qua modò non agimus, duo hæc Virginis vbera virginitatem, & fecunditatem eius interpretatur Rupert. lib. 3. in Cant. quæ duo vbera hinnulis comparantur propter læticiam, quam mundo attulerunt: sicut enim hinnuli festiui, ac læti, dum huc, & illuc cum spectantium læticia in montibus saliunt. Gemellis autem hinnulis similia dicuntur, quia in sola Virgine duo hæc inuenta fuerunt, vt filium lactaret, & virgo esset. Denique dicuntur pasci in liliis propter summam fecundæ huius virginitatis pulchritudinem.

Virginitas & fecunditas duo vbera in B. Virgine Rupert.

Eadem duo vbera, virginitatem scilicet, ac fecunditatem in Virgine expendit II. D. Bernard. homil. 2. de B. Virgine in eo, quod Esai. 11. virga dicitur floruisse. *Flo. D. Bern. Esai. 11. Partus Virgini purissimus.* inquit, filium, virgam intellige matrem, quoniam & virga floruit absque germine, & Virgo concepit non ex homine: nec virga a virore floris læte emissio, nec Virginis pudorem sacri partus editio. Et in eo præterea, quod Iudic. 6. Gedeonis vellus de carne tõsum, sed sine vulnere carnis in area ponitur, & nunc quidem lana, nunc verò area rore perfunditur, vt significaret carnem assumptam de carne Virginis absque detrimento virginitatis cum distillantibus cælestis tota se infudit plenitudo diuinitatis, adeo vt ex hac plenitudine omnes acceperimus, qui verè sine illa non aliud, quam terra arida sumus. Cui Gedeonico factò propheticum dictum pulchrè conuenit, cum dicitur Psal. 71. *Descendet sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram.* Atque hæc duorum vberum cõiunctio est vnum ex tribus illis mirabiliter singularibus, & singulariter mirabilibus, quæ idem Bern. cõmémorat serm. 3. in vigilia Natiuitatis. *Tria, inquit, opera fecit omnipotens illa maiestas in Assumptione nostræ carnis ita singulariter mirabilia, & mirabiliter singularia, vt alia nec facta sint, nec facienda sint amplius super terram. Coniuncta quippe sunt ad inuicem Deus, & homo, mater, & virgo, fides, & cor humanum. Mirum est enim, quomodo cor humanum his duobus fidem accommodauit: quomodo credi potuit, quod Deus homo esset, & quod virgo manserit, qua peperisset.*

Psal. 71. 6.

D. Bernard.

Dicuntur autem vbera virginitas, & fecunditas in Virgine, quia inde humanum genus spiritualiter infans lac salutis, & gratiæ hausit ex eo videlicet, quod in Virgine cum eius virginitate coniuncta est fecunditas, qua Deum hominem peperit: nihil enim nobis eius virginitas profuisset, nisi fecunda fuisset. Fit deinde mentio liliorum ad exprimendam virginitatis pulchritudinem: est enim liliij flos pulcherrimus, & hieroglyphicum spei: vnde in multis antiquorum Imperatorum nummis ex altera facie dea sculpta erat lilium dextera prætendens cum hac inscriptione, *spes publica*: quod mirificè conuenit in sanctissimæ Mariæ virginitatem cum fecunditate coniunctam, in qua spes humani generis publica exposita est. Denique de vberibus illud est maximè obseruandum, quod dicitur Cantic. 7. *Dixi: Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius, & erunt vbera tua sicut botri vineæ, & odor oris tui sicut odor malorum.* Obseruandumque tunc denique vbera Virginis, id est, eius virginitatem, & fecunditatem mundo maximè profuisse, fuisseque instar hinnulorum delectationem, & hilaritatem spectantibus exhibentium, pulchriora etiam vino, & sicut botros vineæ suauissimos, postquam Christus in crucis palmam ascendit: tunc enim perfecta est humani generis redemptio, & apparuit fecundæ virginitatis utilitas, & suauitas. Quod enim per ascensum in palmam elevationem Christi in cruce accipere debeamus, docet Beda libro 6. in Cantic. Quod verò ait sponsus:

III.

Fœcunda Maria virginitas spes publica humani generis.

Cant. 7. 8.

Utilitas fecundæ virginitatis Maria quando apparuerit.

Beda.

Cruis si-
lius.

Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius, ad illud tempus spectat, cum Salomon ista scribebat: tunc enim Dominus se crebris Prophetarum vocibus promittebat ad redemptionem generis humani venturum, & ascensurum in arborem crucis, ut destructo mortis imperio ad vitam victor rediret, fructus autem palmæ, quos se apprehensurum commemorat, posteriores sunt gloriæ, quæ crucis sequentibus ascensum, hoc est, claritas resurrectionis, & ascensionis eius, aduentus Spiritus sancti, & salus mundi credentis. Itaque tunc Virginis ybera fecundissimi, & suavissimi botri fuerunt, cum Christus crucem triumphator ascendit: simul etiam odor oris eius sicut odor malorum: quia ex eo tempore Virginis fama, quæ per odorem exprimitur, vniuersum orbem peruasit.

III

Cant. 7. 1.
Dion. Cart.

Venter Vir-
ginis aceruo
tritici cur
comparetur.

Quod ad ventrem spectat, de eo ita legimus Cant. 7. *Venter tuus sicut aceruus tritici, vallatus liliis.* Dionys. Carthus. lib. de præconio, & dignitate Mariæ, art. 37. & alij existimant in aceruo tritici fecunditatem Virginis, in lilijs virginitatem adumbrari. Itaque venter eius aceruus tritici fuit, quia fecunditatem habuit: septus lilijs, quia virginitatem retinuit. Et merito venter Virginis aceruo tritici confertur, quia ad eius ventrem tanquam ad immensum, & inexhaustum tritici aceruum mortales omnes, imò & Angeli cibi quærendi causa confluxerunt. Sed cur aceruus iste tritici dicitur non plenus, non ornatus, sed vallatus lilijs? Sanè illud significatur lilia fuisse pro vallo, quo defenderetur tritici aceruus. At, inquit, quis vnquam tritico vallum confecit ex lilijs? quàmve defensionem poterant lilia præstare tritico? Haud dubiè maximam, & inuictam. Primum enim, quod ad Virginem attinet, nisi ei vallum virginitatis tutum futurum promitteretur ab Angelo, dubium, an mater Dei esse voluisset? imò non electuram fuisse esse Dei matrem, nisi aliud Deum velle intelligeret, sentit Bernardin. Senenf. serm. de Concept. probarique potest ex illis verbis: *Quomodo fiet istud, quomodo virum non cognosco? nec prius consentit, quàm ei ab Angelo diceretur: spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Itaque lilia vallauerunt aceruum tritici, quia ut haberemus fecunditatem Virginis, fecerunt virginitatis lilia.

IV

Virginitatem
suam quanti
fecerit B.
Virgo.
Bernardin.
Senenf.

Luc. 1. 34. 35.

Denique si vniuersè loquamur, lilia pro vallo acerui ponuntur, quia nihil ad custodiendum omnium bonorum, virtutumque aceruum fortius, ac firmitus est castitate. Hanc enim ita dæmon formidat, ut vbi cumque vallum huiusmodi reperit, de acerui rapina omnino desperet. Hinc est, quod D. Anselm. homil. super Euang. Luc. 10. *Intrauit Iesus in quoddam castellum, docet castellum appellari turrim muro circumdatam, quæ duo sese inuicem defendunt: tum ait beatissimam Virginem castellum esse, in qua humilitas turris, Virginitas muri instar obtineat, quæ duo sese inuicem tuentur, nimirum & turris humilitatis virginitatis murum, & murus virginitatis humilitatis turrim, imò & reliquarum omnium virtutum.* Quia igitur, inquit Anselm. *virginitatem cum lido non potest, solet impugnare superbia, est in eadem Virgine turris humilitatis, quæ à muro virginitatis omnem repellit superbiam.* Et quidem merito Anselm. nam virgo quæpiam nisi humilis sit, in maximo versatur virginitatis amittendæ discrimine. Vnde D. Aug. ad initium 2. lib. de ciuitate Dei quærens, cur permisit Deus in vrbe Romæ vastatione virgines Deo sacras à barbaris violari? respondet tandem cap. 28. cum iisdem loquens: *Quod si forte, cur permisit, quaritis, alia quidem est prouidentia Creatoris, & inscrutabilia iudicia eius: veruntamen interrogate fideliter animas vestras, num forte de isto integritatis, & continentie, vel pudicitie bono vos inflatius extulistis?*

V

Castitas cu-
stos virtutum
reliquarum.
D. Anselm.
Luc. 10. 38.
B. Virgo ca-
stellum.

Humilitas
virginis quam
i. e. esaria.
D. August.

Denique de ventre Virginis exclamat D. Epiphani. serm. de Virg. laudibus.

VI

o vteram

O utrum impollucum habentem circulu calorum, qui Deum incomprehensum in te vere com- D. Epiph. prehensum portasti. O utrum celo ampliore, qui Deum in te non coarctasti. O utrum, qui V. B. Virgini calo caelum septem circulis constans, & capax illi exilitu. O utrum celus sublimiorem, atque amplior, & latiore. O utrum habentem inextinguibile lumen septies lucentis gratia. Hæc ille, & multa alia in hanc sententiam.

De calceamentis, & gressu Virginis.

SECTIO XIII.

Vsque adeo calceamentorum Virginis pulchritudine, & incessus elegantia captus est sponsus, ut per admirationem dixerit, Cant. 7. Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis: & quoniam in ponendo pede, & incessus, gressusque, venustate, & gratia, ingenua quædam in dolos elucet, ideo considerato incessu sponsæ eam sponsus Principem nominavit.

Quod ad rem attinet, putamus per calceamenta Virginis accipiendam esse eius humilitatem, cuius est ad pedes semper accidere, infimumque locum appetere: quam virtutem difficillimam esse, facillimèque deperdi indicavit Petrus 1. sua epist. c. 5. cum dixit: Omnes autem inuicem humilitatem insinuate: vbi pro eo, quod nos habemus, insinuate, est Græcè, ὑποβόωται, hoc est, innodate, seu alligate: ἵψου, hoc enim nodum significat, & ὑποβόω, innodare. Est igitur is sensus Apostoli: Humilitatem arctissimis nodis alligate, & innodate, ne elabatur: est enim humilitas vsque adeo difficilis, ut nisi magna cura, & vigilantia retineatur, & quasi vinciat, facillimè quavis occasione incidente elabatur. Verum ea virtus etsi difficilis, tanta fuit in Virgine, ut eam Deus quasi admirans, & suspiciens dixerit: Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis! quibus verbis etiam innuit humilitatem, quamuis per calceamenta exprimitur, virtutem tamen esse Principis, eaque maxime ipsos etiam Reges, ac Principes decorari: imò ex ea dignosci tanquam ex calceamentis, & gressu generosum, ac regium cuiusque animum. Atque idcirco ad hanc vnam virtutem Deum in Virgine respexisse ipsamet confitetur in suo cantico Luca 1. cum ait: Quia respexit humilitatem ancilla sua. Ut autem intelligas eo loco humilitatis nomine ipsam etiam virtutem humilitatis accipi debere, aduerte pro eo, quod nos habemus, humilitatem, esse Græcè, ταπεινωσις, quæ vox in primis significat afflictionem: estque hæc acceptio creberrima in sacris literis, veluti Gen. 29. cum dixit Lia: Vidit Dominus humilitatem meam: & Psalm. 24. Vide humilitatem meam, & laborem meum: & Psalm. 135. In humilitate nostra memor fuit nostri. Deinde significat vilitatem, & exiguitatem, ut perspicuum est ex illo loco ad Philip. 3. Qui reformabit corpus humilitatis nostræ a configuratum corpori claritatis sue: & Iacobi 1. Glorietur frater humilis in exaltatione sua, dives autem in humilitate sua: vbi humilis, seu ταπεινός, idem est quod vilis: & humilitas idem, quod vilitas: nam humilitas, quæ est virtus superbiæ contraria, dicitur ταπεινωσιν, ut ad Ephes. 4. Obsecro itaque vos ego vinculati in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine: & ad Philip. 2. sed in humilitate superiores sibi inuicem arbitantes. Quoniam igitur eo loco non dixit Virgo, ταπεινωσιν, sed ταπεινωσιν, multa ita interpretantur, ut Virgo dicat Deum respexisse suam ipsius vilitatem, & exiguitatem. Quam expositionem sequuntur Iansenius in sua concordia, Vatablus in scholiis super eundem locum, ibidemque Caietanus, Isidorus Clarius, Euthymius, Erasmus, D. Bernardus sermo, de B. Virgine super illud Apocalyp. 12. Signum magnum apparuit in calo: vbi sic inducit

I. Cant. 7. 1.

II. 1. Petr. 5. 5. Humilitas facillimè deperditur.

Quanta fuerit in B. Virgine. Humilitas virtus regia.

Luc. 1. 48.

Gen. 29 32. Psal. 24. 18. Psal. 135. 23. Locus cantici B. Virginis illustratur.

Philip. 3. 21. Iacob. 1. 10. Ephes. 4. 2. Philip. 2. 3. Iansen.

Vatablus. Caietanus. Isid. Clarius. Euthymius. Erasmus. D. Bern. Apoc. 12.

